

Impressies locatiebezoek AZC Molenwiek Gouda

29 november 2024

Registratienummer: Z24.003110

Aanwezig : Leden van de klankbordgroep Regionale Opvang Locatie, Platform Asielopvang Zuidplas, raadsleden, burgemeester, wethouder en ambtelijke vertegenwoordiging van Gemeente Zuidplas

Inleiding

Op 29 november zijn bovengenoemde aanwezigen op locatiebezoek geweest bij het AZC Molenwiek te Gouda. Onderstaand de verschillende reacties die zijn aangeleverd naar aanleiding van dit bezoek.

Reactie heer Vogelaar

Op vrijdag 30 november brachten wij een bezoek aan het azc in Gouda. Wat mij opviel bij aankomst was dat de uitstraling van het gebouw en units totaal anders was dan in putte. Het is zeker geen gevangenis maar heeft er wel wat van weg. In Putte werden we ontvangen in een zaal waar ook de keuken in was en hadden we gelijk contact met bewoners. Dit voelde warm aan, in vergelijking met de vergaderzaal in Gouda. Ook de buitenkant in Putte zag er veel gemoedelijker uit.

Wat opviel was, dat Gouda een geheel andere aanpak heeft gedaan dan in Zuidplas. Het was meer open en de raad heeft daar een actieve rol in gespeeld en was betrokken bij besluitvorming. In vergelijking met Zuidplas waar het achter gesloten deuren heeft plaats gevonden. Zo is duidelijk in de bestuursovereenkomst opgenomen geen veilige landers. En ondanks zoekt het coa altijd de grenzen op zoals ze daar aangaven, waarop het coa werd aangesproken, voor deze groep een andere locatie te zoeken. Iets wat men in Putte al aangaf, dat het coa geen betrouwbare organisatie is. Ik denk dat we met deze informatie nog eens goed de bestuursovereenkomst tegen het licht moeten houden, en wijzer had geweest voordat deze getekend werd, daarvoor een bezoek te brengen aan Gouda en Putte!

Wat opvallend was dat de betreffende locatiemanager zich erg betrokken voelde en achter het beleid van de gemeente stond. In mijn ogen een man die er bovenop zat,

Veiligheid was zo geregeld, dat er een 06 nummer was die 24 uur per dag was te bereiken. En een aandachtspunt, Gouda beschikt over een politiebureau, wat niet ver daar vandaan ligt.

Betreft; de bewoning van binnen en de vierkante meters per persoon enz. In zuidplas is er in de klankbordgroep helemaal nog niet over gesproken, het moet sober zijn maar dat hebben ze nog niet kunnen zien in schets of een voorlopig ontwerp. In mijn visie naar aanleiding van ons bezoek moeten er nog een aantal onderwerpen goed besproken worden.

Voor een dorp blijf ik erbij dat kleinschalig en menselijke maat het beste zijn, en dat gevoel had ik in Putte.

Ondanks dat ik het idee had, dat het in Gouda best goed geregeld was, vind ik het minder geschikt voor een dorp.

Reactie Platform Asielopvang Zuidplas

Reactie van het Platform Asielopvang Zuidplas n.a.v. het bezoek aan het AZC in Gouda

Ten eerste willen de gemeente Gouda, de gemeente Zuidplas en het AZC in Gouda bedanken voor deze mogelijkheid om het AZC in Gouda te bezoeken en meer te horen over de ervaringen, en over het besluitvormingstraject over de komst van het AZC.

Om met dit laatste te beginnen: uit de presentatie en discussie bleek dat het college en de gemeenteraad Gouda hebben gekozen voor een geheel andere aanpak dan de route die in Zuidplas is gevolgd. In Gouda zijn de inwoners van Gouda direct geïnformeerd, op het moment dat in de gemeenteraad het debat werd gevoerd over de komst van een AZC. Geheel anders dan in Zuidplas, waar alles in het geheim is gedaan en de inwoners pas op de hoogte werden gebracht na ondertekening van het contract met het COA.

De gemeenteraad blijkt in Gouda nauw betrokken te zijn geweest bij de totstandkoming van de inhoud van de bestuursovereenkomst. In een wensen en bedenkingen procedure heeft de gemeenteraad een aantal voorwaarden bedongen, zoals de voorwaarde dat er geen veilige landers in het AZC worden opgevangen. Een punt waar zware gesprekken over zijn gevoerd met het COA want het COA wilde deze voorwaarde niet opnemen in de bestuursovereenkomst. Maar omdat het een harde voorwaarde was van de gemeenteraad, is deze voorwaarde uiteindelijk overgenomen. Hoe belangrijk het is dat deze voorwaarde klip en klaar in het contract terecht is gekomen, werd onderstreept tijdens de rondleiding op het complex. We kregen het verhaal te horen dat het COA onlangs een vijftal veilige landers naar het AZC Gouda had gebracht. Door de alertheid van de gemeente is direct contact gezocht met het COA, waarbij de gemeente op haar strepen heeft moeten staan. Zelfs met de duidelijke voorwaarde in de bestuursovereenkomst, had het heel wat voeten in aarde om het COA te bewegen een andere plek voor de veilige landers te zoeken. Het bevestigt de ervaringen die we vanuit Putte hebben gehoord: dat het COA een partij is waar je niet op basis van puur vertrouwen mee kunt samenwerken; harde afspraken blijken nodig.

Een andere voorwaarde van de gemeenteraad die uit de wensen en bedenkingen procedure is voortgekomen, betreft de zelfwerkzaamheid van de bewoners en de focus op doorstromen naar een werksituatie. In het AZC Gouda koken de bewoners zelf, ze maken zelf schoon en er wordt intensief ingezet op begeleiding naar werk, zelfs als dit formeel nog niet kan vanwege ontbreken van BSNnummer. Er is een Plus programma ontwikkeld. Vanuit het platform hebben we hierover een vraag gesteld, in hoeverre het COA dit soort zaken vanuit zichzelf initieert of dat dit komt omdat de gemeente, met de voorwaarden in de bestuursovereenkomst hierover op zak, hier bovenop zit. Het antwoord laat zich raden: wederom zijn de afspraken in de bestuursovereenkomst essentieel. Wat ook meewerkt is de houding van de betrokken locatiemanager van het AZC in Gouda, die achter dit beleid vanuit de gemeente staat, en ziet dat

het in de praktijk goed werkt als de bewoners van het AZC een nuttige invulling van de dag, en hun leven, hebben; dit geeft rust in het AZC.

Met de direct omwonenden (het complex ligt op een industrieterrein dus er zijn weinig omwonenden), zijn intensieve gesprekken gevoerd, en zijn maatregelen genomen om het voor hen acceptabel te maken, zoals een 3 meter hoge schutting.

Wat betreft veiligheid en het sociale veiligheidsgevoel voor omwonenden, is een 06 nummer gedeeld dat 24/7 bereikbaar is.

Vanuit het platform heeft het aspect van de regiefunctie, en de zelfwerkzaamheid van de bewoners, onze bijzondere interesse. We zien dat in Gouda vanuit een bepaalde visie de woonunits zijn vormgegeven. Iedere unit (8 slaapplekken) heeft eigen sanitair, eigen kookmogelijkheid, en de kamers zijn voorzien van een eigen koelkast. Momenteel zitten we in het participatieproces voor de ROL in Zuidplas, in de fase van het schetsontwerp, maar er is in het geheel niet gesproken over dit soort zaken; de klankbordgroep heeft geen idee over de 'binnenkant' en de visie daarop (behalve dat het 'sober' moet zijn), en hoe dat zich vertaalt in een ontwerp.

Los van de perikelen over het participatieproces, is het een gemiste kans als quick wins over het hoofd worden gezien. Zoals de inrichting van de kamers: in Gouda kwam naar voren dat de bewoners niet happy zijn met de stapelbedden; de matrassen worden er van afgehaald zodat stellen naast elkaar kunnen slapen. De reden dat er stapelbedden worden geplaatst, is dat er vanuit de oppervlakte berekening (minimale ruimte waar recht op is) blijkt, er geen andere optie is dan stapelbedden. Daar kun je met elkaar over praten: moeten de units niet wat groter zijn, of zijn er andere opties mogelijk dan de stapelbedden, zoals wandbedden die je kunt uitklappen zodat er overdag meer leefruimte is?

Uitzoemend: de 'vibe' in Gouda was geheel anders dan in Putte. In Gouda zaten we voornamelijk in een vergaderkamer en bij de rondleiding hebben we sporadisch iemand vanuit zijn woonunit naar ons zien kijken. Geen kinderen, geen activiteiten, geen huiskamer of huiskamergevoel, en een container als faciliteit om in te sporten (fitness), en veel camera's. Hoewel er in Gouda geen regels zijn voor in- en uitchecken want het is "geen gevangenis", zo werd benadrukt, voelde het complex eigenlijk wel zo. Geen objectieve waarneming, want het is een gevoel, maar we kunnen het wel vergelijken met de TGO in Putte. In Putte zijn er wel regels voor in- en uitchecken van de bewoners (s' nachts thuis), maar de sfeer daar voelde een stuk warmer, qua menselijk contact en interactie. In Putte vielen we binnen in een community waarin samen werd gekookt en samen werd geleefd. Voor ons was, en blijft, Putte het voorbeeld van asielopvang volgens de menselijke maat.

gemeente

Zuidplas

Als voetnoot willen we wel benoemen dat we het jammer vinden dat zo weinig fracties van gemeenteraad Zuidplas de moeite hebben genomen om deelgenoot te zijn van dit proces van inzichten opdoen, zowel wat betreft het functioneren van een opvang in de praktijk, als de bestuurlijke kant en waardevolle lessen te horen over het maken van goede contractuele afspraken met het COA. SP, VVD en D66, goed te zien dat jullie er wel waren.

Namens het Platform Asielopvang Zuidplas,

Marjan Domhof

Reactie Gemeente Zuidplas

Op vrijdag 29 november is de gemeente Zuidplas met de klankbordgroep en een aantal geïnteresseerden op werkbezoek geweest naar het asielzoekerscentrum Molenwiek in Gouda. We zijn hier ontvangen door burgemeester Pieter Verhoeven, locatiemanager Ad Usman en projectleider Nicole van Eck.

De burgemeester en de projectleider hebben ons meegenomen in het proces dat Gouda heeft doorlopen om te komen tot deze locatie. Gouda is begonnen met het opvangen van vluchtelingen op een hotelboot. Het COA heeft tijdens deze periode van opvang gesprekken gevoerd met de eigenaar van het pand dat nu de Molenwiek heet. Het COA heeft de gemeente hierover geïnformeerd. De gemeenteraad en omwonenden zijn (nagenoeg) gelijktijdig geïnformeerd over het voornemen om van de Molenwiek een AZC te maken. Momenteel biedt deze locatie plek aan maximaal 208 mensen, de bestuursovereenkomst gaat uit van maximaal 407. Fysiek is na de verbouwing ruimte voor 500 plekken. Gouda geeft aan dat tussen de 300 en 600 mensen de meest ideale schaalgrote is van opvang, omdat dat de ruimte geeft om voldoende begeleiding en voorzieningen te organiseren.

In Gouda is men erop gericht om vluchtelingen (en/of statushouders) zo veel mogelijk aan het werk te krijgen. Dit doen ze onder meer door samen met het COA de meedoenbalie te organiseren. Zowel Gouda, als het COA bekostigen hier een deel van. Via de meedoenbalie worden vluchtelingen gekoppeld aan ofwel werk, ofwel kleinere leer-werk trajecten. Ervaringen hiermee zijn positief.

Basisonderwijs wordt regulier aangeboden. Dat wil zeggen dat basisschoolkinderen meegaan in de 'normale' basisscholen. Dit werkt heel goed voor deze leerlingen, omdat zij op die manier bijvoorbeeld veel sneller de Nederlandse taal oppikken. Middelbaar onderwijs (de internationale schakel-klas) vindt plaats in Gouda, niet alleen voor Goudse asielzoekers maar voor de brede regio. Dit geeft soms spanning. Kinderen zijn bijvoorbeeld lang niet naar school geweest, wat maakt dat het moeilijk is om goed mee te komen. Samen met buurgemeenten en het ministerie wordt gekeken naar wat nodig is om dit te laten werken. Gouda gaat de capaciteit uitbouwen naar 35 lokalen.

Gouda heeft een stadsmarinier, welke ze hebben ingezet als aanspreekpunt rondom het AZC. Daarnaast is er een telefoonnummer aan inwoners gegeven, welke 24 uur per dag bereikbaar is. De burgemeester en projectleider uit Gouda geven aan dat het vooral belangrijk is om direct opvolging te geven aan meldingen die binnenkomen. Daarnaast zijn de wijkagenten goed betrokken. Er zijn geen afspraken gemaakt over de inzet van een specifiek aantal agenten. Gouda ziet geen afwijkingen in het veiligheidsbeeld van het opvangcentrum ten opzichte van andere buurten en wijken in de stad.

Gouda werkt ook met een klankbordgroep. De ervaringen hiermee zijn positief. De klankbordgroep kwam in aanvang maandelijks bijeen. Inmiddels is dit, door positieve ervaringen met de opvang afgeschaald. Bij wijzingen in de opvang wordt de klankbordgroep weer opgeschaald. Voor het (herstel van) vertrouwen is het maken van goede afspraken in de klankbordgroep belangrijk.

Gouda heeft ook vertelt na te denken over hoe, wellicht in de toekomst, vrijgekomen units op het AZC kunnen worden ingezet voor 'eigen' spoedzoekers. In lijn met plan Einstein in Utrecht. Dit is momenteel nog niet uitgewerkt, maar betreft capaciteit die momenteel nog niet opgeleverd is. Na totale oplevering is er sprake van meer capaciteit dan dat de bestuursovereenkomst toelaat.

De gemeente kijkt terug op een informatief bezoek.